

HAZAI *Karszt-és barlangkutatói* ESEMÉNYEK

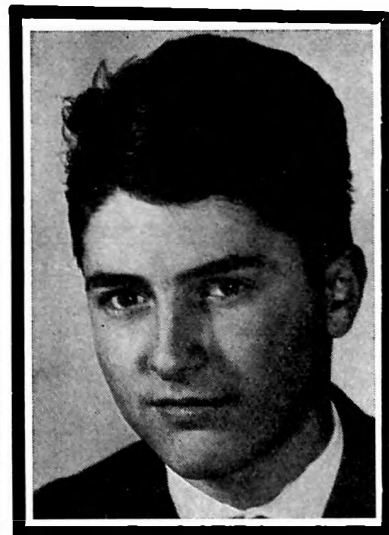
TRAGÉDIA A BARADLÁBAN

Haader Pál

Wettstein Antal

Brückner Emőd

1965. év utolsó napján súlyos szerencsétlenség történt a Baradla-barlangban. A Pannonhalmi Gimnázium barlangkutató csoportja tizenegy fő részvételével táborát állított fel az aggteleki barlangszakaszban, és innen kiindulva a barlang különböző részein túráztak. Szilveszter este a táborozók nyolcfőnyi csoportja a Styx-patak föld alatti útjainak bejárására indult. A tura során a csoport fiatalabb tagjai rosszul lettek, majd nem sokkal később három fiú,

a 17 éves Brückner Emőd, a 18 éves Haader Pál és a szintén 17 éves Wettstein Antal tragikus körülmények között életét veszítette.

A szörnyű tragédia mélyen megdöbbentette az egész ország lakosságát, és gyászba borította a magyar barlangkutatók népes családját.

Az elhunyt fiatal társaink, barátaink emléke örökké élni fog a magyar karszt- és barlangkutatók körében.

Tragischer Unglücksfall in der Baradla-Höhle

In der letzten Woche 1965 bezog die aus 11 Mitgliedern bestandene Speläologen-Gruppe des Pannonhalmaer Gymnasiums bei der Baradla-Höhle in Aggtelek ihr Lager. Am 31. Dezember besuchten sie diejenige Strecke der Höhle, die längs des Styx-Baches aufs Territorium der Tschechoslowakei hinübergeht. Der Übergang durch die Siphons, das kalte Wasser und die schwere physische Inanspruchnahme erschöpften die Jungen so weit, dass vier von ihnen das Bewusstsein verloren, und bis die Rettungsmannschaft sie aus der Höhle herausholte, waren drei Jungen (zwei 17- und ein 18-jähriger) schon tot.

Der tragische Unglücksfall versetzte die ganze Speläologengesellschaft Ungarns in tiefe Trauer, umso mehr, weil es in Ungarn noch keinen Höhlen-Unfall mit tödlichem Ausgang gegeben hatte.

Трагическая катастрофа в пещере Барадла

На последней неделе 1965 г. состоявшая из 11 членов спелеологическая группа Паннонгальмской гимназии устроила свой лагерь в пещере Барадла у с. Аггтелек. 31 декабря они посетили переходящий вдоль ручья Стикс в Чехословакию участок пещеры. Проход через сифоны, холодная вода и другие тяжелые физические условия утомили юношей до такой степени, что четыре из них потеряли сознание и к моменту вывода их спасительной командой на дневную поверхность трое юношей (один 17-летний, один 18-летний и один с возрастом в 21 год) были уже мертвыми.

Трагическая катастрофа свергнула всю спелеологическую общественность в глубокий траур, тем более как в Венгрии до этого еще не было несчастного случая со смертельным исходом в пещерах.

Karszt- és barlangkutatósi ankét 1966.

A szokásos évenkénti barlangnapot ebben az évben karszt- és barlangkutatósi ankétal összekötve Budapesten rendezték meg 1966. június 18–19-én.

A *Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat*, a *Magyar Természetbarát Szövetség* és a *MTESZ Karszt- és Barlangkutató Bizottsága* közös szervezésű ankétját június 18-án délután *dr. Bogsch László* egyetemi tanár, a Bizottság elnöke nyitotta meg „A terminológia jelentősége a tudományművelésben” c. előadásával. Ezt követte az ankét vitaindító előadása, melyet *Neppel Ferenc* tartott meg „Nominológiai és terminológiai problémák szaknyelvünkben” címmel.

Az előadást közel háromórás vita követte, majd sor került a barlangkutató csoportok szokásos éves beszámolóira.

Június 19-én vasárnap reggel az esős időjárás ellenére a budapesti és vidéki barlangkutatók nagy számmal keresték fel a Mátyáshegyi-barlangot, ahol ünnepélyesen megnyitották az első hazai *barlangi mentőállomást*. A résztvevők ezután külön csoportokba rendeződve, szakszerű vezetés mellett, megtekintették a budai hévvizes barlangokat, a Gellért-hegyi karszthidrológiai észlelőállomást és a dunaparti hévforrásokat.

B—D

BARLANGOS SAJTÓFIGYELŐ 1966

Az *angliai Cheddar-ban* David Lafferty elhatározta, hogy megdönti a barlangban tartózkodás eddigi világrekordját, melyet a francia Antaine Senni állított fel 126 nappal. Lafferty nagymennyiségű konzerv, kétszáz könyv és másfélezer gyertya társaságában elfoglalta helyét a Cheddar-barlang mélyén. A barlang tulajdonosa eddig 100 napig bírta ki a magányos föld alatti életet, s kijelentette, hogy minden napért, amennyivel Lafferty túlesz rajta, öt fontot fizet. (*Észak-Magyarország, 1966. ápr. 10.*)

A *Baradla-barlangban* járdaépítési és villanyvezetékcsatlakozási munkák közben a megbolygatott barlangi kitöltésben újabb újkori és vaskori cseréptöredékekre, valamint emberi csontokra bukkantak. (*Esti Hírlap, 1966. ápr. 20.*)

Kormánykitüntetést kapott *dr. Kovács György* orvos a solymári Ördöglyuk-barlangban szerencsétlenül járt diáklány elsősegélyben részesítéséért. Az „Életmentő Emlékérem”-mel kitüntetett orvos, akinek barlangjárásban semminemű gyakorlata nem volt, testi épségének kockáztatásával, kötelességet meghaladó módon a barlang mélyén részesítette orvosi segítségben a balesetet szenvedőt. (*Esti Hírlap, 1966. máj. 7.*)

Érdekes következtetésre jutottak a *jósvafői Lófejforrás* megfigyelése során az ÉKME Kutatóállomásának munkatársai. Régóta ismert, hogy ez a forrás szabályos időközönként (a mostani vizsgálatok szerint 6 óránként) lökésszerűen bőséges vízmennyiséget bocsát ki. Eddig ezt a jelenséget egyszerű szivornya-rendszerrel magyarázták. *Maucha László* geológus, az állomás vezetője, kimutatta, hogy a forrás működése szoros összefüggést mutat a Hold által okozott árapály-dagály jelenséggel. A karsztban jelentkező árapály-dagály jelenség egy hármas szivornya-rendszeren keresztül észlelhető a forrás lüktetészerű működésében. Az állomáson elkészítették a szivornya-rendszer makettjét.

(*Észak-Magyarország, 1966. máj. 4.*)

A *Pálvölgyi-cseppkőbarlang* bejáratánál a III. öt-éves terv keretében 200 személyes modern turista-házat építenek. (*Esti Hírlap, 1966. jún. 6.*)

Jean-Pierre Mairetet 25 éves francia fiatalember fél éves föld alatti életre rendezkedett be a Francia Alpok egyik barlangjában. Sátrat, takarót, élelmiszert, világító berendezést, 200 könyvet és festőpalettát vitt le magával. Mairetet ugyanis képresta-urátor és a „hathónapos éjszaka” unalmát főleg olvasással, festéssel akarja elűzni. A föld felszínével csak telefonon érintkezik. A kísérlet célja az, hogy megállapítsa, milyen hatással van az ember szervezetére, kedélyállapotára a hosszú egyedüllet és a világtól való elszigeteltség.

(*Esti Hírlap, 1966. jún. 2.*)

Hatvan éve, 1906. június 11-én halt meg *Kovács János*, a debreceni református kollégium tanára. 1847-ben a Bihar megyei község vizsgálatára kapott megbízást. Újtát egybekapcsolta a bihari barlangok tanulmányozásával és ily módon az első hazai barlangkutatók egyike lett.

(*Vas Népe, 1966. jún. 11.*)

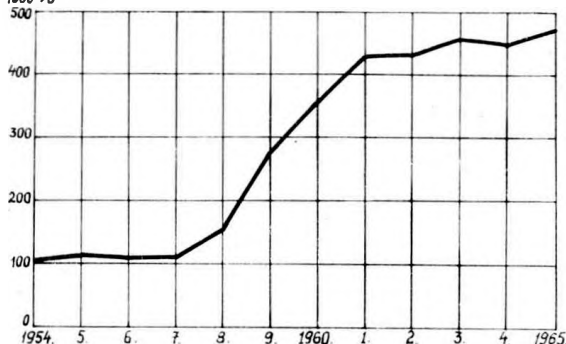
Negyven fokos gyógyvíz tört fel a VITUKI kutatófúrása nyomán a Gellért-rakpartnak Erzsébet- és Szabadság-híd közötti szakaszán. A víz éppen olyan minőségű, mint a Gellért és Rudas termálvize. (*Magyar Nemzet, 1966. jún. 8.*)

Új cseppkőves barlangot fedezett fel *Balatonederics* közelében a Keszthelyi-hegység mélyén három tapolcai diák. A hasadékjellegű, lépcsősen ereszkedő barlang 50 m-es szakaszát járták be az első alkalommal. (*Idegenforgalom, 1966. jún.*)

Horvátországban idegenforgalmi látványossággá változtatták a Krapinai-barlangot. A barlangban elhelyezték egy egész ősember-család megszólalásig hű műanyagmakettjeit, a barlang környékén pedig az ősemberrel egyidőben élt állatok másait mutatják be a látogatóknak.

(*Komárom Megyei Dolgozók Lapja, 1966. máj. 24.*)

Az UNESCO Végrehajtó Tanácsának tagjai a két-napos budapesti ülészak befejezése után megtekintették a VITUKI *Gellérthegyi karszthidrológiai észlelőállomását*. A vendégeket Stelczer Károly, a kutatóintézet igazgatója és Kessler Hubert fogadta. (*Népszabadság, 1966. jún. 2.*)

LÁTOGATÓK SZÁMA
1000 FŐ

MAGYAR BARLANGOK IDEGENFORGALMA AZ 1964—65. ÉVEKBEN

*Három millió
látogató tíz év alatt*

Az elmúlt évtizedben az idegenforgalmi célokra kiépített barlangok látogatottsága örvendetesen emelkedett és már megközelítette az évi félmillió főt (lásd a mellékelt ábrát). A számok azt bizonyítják, hogy a 10 év alatt több mint 3 millió ember gyönyörködött földalatti természeti kincseinkben. Biztosra vehető, hogy ha a most folyó nagyszabású barlangi beruházások megfelelő idegenforgalmi propagandával is párosulnak, a következő években a barlangok forgalma tartósan eléri és meghaladja az évi félmillió látogatót.

	Látogatók száma					
	1964-ben			1965-ben		
	belföldi	külföldi	összesen	belföldi	külföldi	összesen
Aggteleki Baradla-barlang	95 581	6 100	101 681	84 602	12 800	97 402
Lillafüredi István-barlang	48 374	1 000	49 374	46 886	1 200	48 086
Lillafüredi Forrás-barlang	47 820	700	48 520	44 203	900	45 103
Miskolc-Tapolcai-barlangfürdő	119 974	9 030	129 004	128 266	9 650	137 916
Tapolcai Tavas-barlang	75 337	4 887	80 224	82 454	10 121	92 575
Abaliget-barlang	28 517	628	29 145	32 746	962	33 708
Pálvölgyi-barlang	—	—	—	14 230	2 233	16 463
Budai-Várbarlang	12 431	4 820	17 251	315	80	395
	428 034	27 165	455 199	433 702	37 946	471 648

A fenti számadatokkal kapcsolatban a következőket kell megjegyeznünk:

Borsod-Abaúj-Zemplén megye Idegenforgalmi Hivatala (Miskolc) a kezelésében levő aggteleki és lillafüredi barlangok külföldi látogatóiról nem vezet nyilvántartást, így ezeket az adatokat százalékos számítás útján kaptuk meg. Annyi azonban ismert, hogy a Domica-Baradla cserelátogatások során 1965-ben 8 159 vendég érkezett Csehszlovákiából. Ugyancsak százalékos úton állapítottuk meg a miskolc-tapolcai barlangfürdő külföldi vendégeinek számát is.

A Pálvölgyi-cseppkőbarlang 1965. május 1-én nyílt meg a nagyközönség részére, ezért az adatok csak 8 hónapra (májustól decemberig) vonatkoznak. A Budai-Várbarlangban a világítás megrongálódása és egyéb okok miatt a látogatások 1965-ben szüneteltek, csak két vasárnap vezettek le néhány érdeklődő csoportot.

Dr. Balázs Dénes

SIKERES KISÉRLET

A Múzeumi Bizottság 1966. január 2-ára, 9-től 13 óráig barlanglátogatást hirdetett meg a budai Vár-barlangba, amely a múzeum bezárása miatt a nagyközönség számára hosszabb ideje hozzáférhetetlen volt. A rendkívüli barlanglátogatásról szóló hír előzetesen megjelent a napi sajtóban, és a rádió is közölte.

A hír hallatára már 9 óra előtt hosszú sorba gyülekeztek az érdeklődők a múzeum kapuja előtt. Délután 3 óráig Barátosi József irányítása mellett 66 csoportot, kerekén 2000 főt engedtek be a barlangba. A vezetésben 25-en vettek részt, közülük

heten felnőttek, a többiek diákok, nagyjából a Geológiai Technikum tanulói.

Érdeemes elgondolkozni az eseten. Kis propagandával 6 óra leforgása alatt annyi érdeklődő jelentkezett, mint amennyi a milliós beruházással újra kivilágított Pálvölgyi-cseppkőbarlangot egy hónap alatt látogatta. Ha a fővárosi idegenforgalmi szervezetek csak egy kicsit is törődnének pl. a Pálvölgyi-barlang propagálásával, az évi 100 000-es látogatószám elérése egészen reálisnak tűnik. A százezer látogató pedig legkevesebb negyedmillió forint bevételt jelent. Megérné, ha az IBUSZ pár tizezer forintot a propagandára is fordítana!

INNEN — ONNAN

MODERN BARLANGSZÁLLODA AGGTELEKEN

Megnyílt Aggteleken a barlangvidék legnagyobb létesítménye, a 200 személyes új barlangszálló. A szálló mellett 500 személyes camping is létesült. Az eddigi turistaszállót múzeummá és kutatóházzá alakítják át, ahol gyűjtemények és szakkönyvtár kap elhelyezést.

ÚJ KARSZTKUTATÓ ÁLLOMÁS AZ AGGTELEKI-KARSZTON

Évek óta gazdátlanul, üresen állt a Béke-barlang bejárata mellett épült felvonulási épület. Egy időben az Ózdi Kórház asztmás betegeket helyezett el az épületben, a betegek innen jártak le a barlangi gyógykezelésre. Amióta elkészült a Béke-barlang jósfafői új bejárata, a betegeket Jósfafőn helyezték el és azok onnan kedvezőbb körülmények között kereshették fel a gyógyító levegőjű barlangot.

Neues Hotel bei der Aggteleker Höhle

Beim Eingang der Aggteleker Baradla-Höhle werden die Bauarbeiten am neuen mehrgeschossigen Hotel im Frühjahr 1966 beendet werden. Der Kostenaufwand zur Errichtung des Hotels, das zur Beherbergung von 200 Gästen geeignet ist, beträgt 14 Millionen Ft. Im alten Höhlen-Gasthof wird ein Höhlenmuseum errichtet werden.

Eine neue Karstforschungsstation

In Nord-Ungarn, auf dem Karstgebiet der Umgebung von Aggtelek und Jósfafő, in der Nachbarschaft der berühmten Aggteleker Baradla-Höhle wird in der nächsten Zukunft der Lehrstuhl für Physikalische Geographie der Budapester Eötvös Loránd-Universität eine neue Karstforschungsstation errichten.

Auf diesem Karstgebiet wurden bekanntlich schon auch zwei andere Forschungsstationen aufgebaut. Die erste ist die Höhlenbiologische Forschungsstation des Institutes für Zoologische Systematik der Eötvös Loránd-Universität in der Baradla-Höhle, die zweite befindet sich in Jósfafő, beim Eingang der Vass Imre-Höhle und gehört dem Lehrstuhl für Mineralogie und Petrographie der Budapester Technischen Universität an.

Sanatorium für Asthmatiker im Bau

Zur Ausnutzung der heilkraftigen Luft der in Nord-Ungarn befindlichen Béke-Höhle errichten die Bergbau-Gewerkschaften und drei Trusts des Kohlenbergbaues aus gemeinsamen Kräften ein modernes Sanatorium in der Nähe des neuen Jósfafőer Einganges der Höhle. Im hundertbettigen Asthma-Sanatorium werden die mit Erkrankungen der Atmungsorgane leidenden Bergmänner bei sorgfältiger ärztlicher Aufsicht einer Atmungskur in der Höhle unterzogen werden.

A közelmúltban a Béke-barlang melletti épületet az Eötvös Loránd Tudományegyetem természeti földrajzi tanszéke vette át. Minden remény megvan arra, hogy a tanszék segítségével e helyen kifejlődik az aggteleki karsztvidék harmadik kutató állomása, mely méltó társa lesz az ELTE állattrendszertani intézete baradlai barlangbiológiai állomásának, valamint az ÉKME jósfafői kutatóállomásának.

SZANATÓRIUM JÓSVAFŐN

A Béke-barlang gyógyhatású levegőjének kihasználására a Nehézipari Minisztérium, a Bányász Szakszervezet, valamint a Borsodi, a Nógrádi, az Ózd vidéki és a Mátra vidéki Szénbányászati Tröszt elhatározta, hogy a nyereségrészesedés egy részének felhasználásával Jósfafőn, a Béke-barlang mellett 13 millió forintos beruházással 100 személyes hegyvidéki bányászüdülőt létesítenek, amelyben a légzőszervi betegek orvosi felügyelet mellett tölthetik szabadságukat. (MTI).

Новая гостиница при пещере Барадла

Около входа в пещеру Барадла в с. Аггтелек к весне 1966 г. будет закончена стройка многоэтажной новой гостиницы, расхода на строительство которой достигают 14 миллионов форинтов. Гостиница может вместить 200 гостей.

О новой исследовательской станции

В северной Венгрии, в районе сс. Аггтелек и Йошвафё, в соседстве знаменитой Аггтелекской пещеры Барадла в ближайшем будущем будет сооружена новая станция по исследованию карста, принадлежащая кафедре физической географии Будапештского Университета им. Лоранда Этвеша.

Как известно, в этом карстовом районе были уже созданы и другие две исследовательские станции. Первая — пещерно-биологическая станция Института зоологической систематики Будапештского университета им. Лоранда Этвеша, сооруженная в пещере Барадла, вторая — научно-исследовательская станция кафедры минералогии и петрографии Будапештского политехнического института, сооруженная у входа в пещеру им. Имре Вашша в с. Йошвафё.

Строится санаторий для астматиков

Для использования лечебного эффекта воздуха пещеры Бэке с Северной Венгрии профсоюзы горнодобывающей промышленности и три треста угледобывающей промышленности общими усилиями построют оснащенный по-современному санаторий в близи Йошвафёского входа пещеры. Санаторий на сто коек, предназначенный для больных дыхательными органами горняков, будет устроен так, что больные под тщательным медицинским надзором будут проходить курсы дыхания в пещере.